

Tisztelt Bírótársaim!

Alulírott dr. Tóth Beáta, a Gyulai Törvényszék tanácselnöke ezúton fejezem ki, hogy dr. Vasvári Csaba bírótársamnak az Országos Bírói Tanácshoz intézett nyílt levelében foglaltakhoz csatlakozom, az abban foglaltakkal egyetértek. Emellett szükségesnek tartom kiemelni az alábbiakat:

1. A megállapodás szakmailag is vállalhatatlan.

Ellentétes az Alaptörvény C. cikk (1) bekezdésével, amely szerint a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik. Ellentétes az Alaptörvény N) cikkével, amely szerint Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti, ezen elv érvényesítéséért elsődlegesen az Országgyűlést és a Kormányt teszi felelőssé, és – egyéb állami szervek mellett – a bíróságokra ezen elv tiszteletben tartásának kötelezettségét rója. Az ezzel kapcsolatos konkrét feladatokat sarkalatos törvények és egyéb törvények szabályozzák. Az alkotmányos feladatok ellátása nem képezi az egymástól elválasztott hatalmi ágak megállapodásának a tárgyát.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy mégis ilyen szerződéssel lehet rendezni az államszervezet rendjét, ideértve az ott foglalkoztatottak illetményét, kiemelendő, hogy a „felek” egyike sem rendelkezik a megállapodás tárgya felett, hiszen nem tartozik a hatáskörébe sem az illetményemelés, sem a bírósági szervezet szabályozása. Ezért a megállapodás semmilyen közjogi joghatással nem bír. Ennek az egyik legszomorúbb következménye a bírói szervezet szempontjából az, hogy a jogkereső közönség okkal veti fel, hogy valójában mit tudunk a szerződésekről, azok joghatásáról.

Tartalmilag – nem vitatva, hogy a bírósági szervezet hatékonyságának növelése természetesen üdvözlendő cél – a sarkalatos törvényekkel szabályozott szervezet és a jogállás átalakítására irányuló, a Megállapodásban olvasható ötletelés színvonalatlan. Nemhogy hatástanulmányt, de semmilyen érvet, számot, ügyforgalmi adatot vagy bármilyen háttérinformációt nem mutat fel, amiből megtudhatnánk, hogy a szervezeti átalakításnak ezek a tervezett lépései mennyivel terhelik meg a költségvetést, milyen időtávban, ehhez képest arányosak-e a vállalt „kötelezettségek”, továbbá akár együttesen, akár külön-külön milyen módon járulnának hozzá a hatékonyabb, gyorsabb ítélezéshez. Megalapozott, tényszerű információk nélkül nincs felelős gazdálkodás, és a bírósági szervezet nem tud megfelelni az Alaptörvény N. cikkében meghatározott, fentebb idézett kötelezettségnek.

Pusztán emlékeztetni szeretnék, hogy szervezeti és személyi reformoknak az elmúlt évtizedekben sem voltunk híján, minden esetben a hatékonyabb igazságszolgáltatást célul kitűzve. Készült-e, készül-e arról elemzés, számokkal, objektív adatokkal alátámasztva, hogy ezek a szervezeti változások mely pontokon javították az igazságszolgáltatás hatékonyságát, és hol nem váltak be?

Készült-e, készül-e arról elemzés, hogy a bírói korhatár (utóbb alkotmánysértőnek bizonyult) 62 évre történt leszállítása, majd a 65 éves felső korhatár meghatározása hatékonyabbá tette-e az igazságszolgáltatást? A jelenlegi ötlet szerinti felső korhatár 70 évben való meghatározására ahhoz képest mely életviszonyok változása ad okot?

Mit jelent az, hogy „kérelemre, objektív alkalmassági feltételek fennállása esetén” 70 évig tartható fenn a jogviszony? A bíró vagy alkalmas, vagy nem. 65 éves kor előtt és azt követően is. Ez az ötlet, megvalósulása esetén, a határozatlan időre történő bírói kinevezés intézményét ásná alá, ami a bírói függetlenséget közvetlenül veszélyezteti.

2. Morálisan vállalhatatlan a megállapodás.

Mind az előkészítés során, mind az Országos Bírói Tanács 2024. november 20-ai gyulai ülésén indokolatlan, alaptalan és tisztességtelen nyomás nehezedett az OBT tagjaira. Abban csaknem egyetértés érzékelhető, hogy az illetmény mértékének egyfelől a Bjt. 35. § (4) bekezdésében foglaltaknak kell megfelelnie, másfelől – bírák és igazságügyi alkalmazottak esetében egyaránt – alkalmasnak kell lennie arra, hogy a bírósági szervezet ellássa alkotmányos feladatát. Ezért az Alaptörvény idézett N cikke szerint az Országgyűlés, illetve a Kormány felelős elsődlegesen.

A vitában ugyanakkor többször elhangzott érvként, hogy ha a bírósági szervezet részéről nem írjuk alá a Megállapodást, hogyan nézünk majd munkatársaink, az éhbéren foglalkoztatott igazságügyi alkalmazottak szemébe, akik nem kapják meg az őket megillető, méltó illetményt.

Szögezzük le: nem a bírák, nem az OBT felelőssége ennek a helyzetnek a kialakulása és a megoldása sem. Igazságügyi alkalmazott munkatársaink iránti empátiánk nem jogalkotási tényező, arra apellálni egyszerű érzelmi zsarolás.

3. Látszólag kevésbé fontos kérdés, de az otromba helyesírási hibáktól hemzsegő Megállapodás tervezetének pongyola nyelvezete következtében a forma színvonala is a tartalomhoz méltó.

A fentiek miatt az Országos Bírói Tanácsnak az aláírásra vonatkozó határozatától elhatárolódom.

Egyben közlöm, hogy az OBT 2024. november 6-án hozott határozata szerint a bírák szakmai tevékenységének támogatására felajánlott, reám eső mintegy 100 000 forintot, amelyről az OBT elnöke 2024. november 21-én minden bírót levélben tájékoztatott, tiltakozásom jeléül a Bírósági Dolgozók Egymásért Alapítvány 11794015-21445688 számú számlájára fogom átutalni, azzal a rendelkezéssel, hogy az összeg kizárólag igazságügyi alkalmazottak támogatására használható fel.

A fenti nyilatkozatot senki által nem befolyásoltan, három és fél évtizedet meghaladó bírói jogalkalmazói tapasztalatom és lelkiismeretem parancsára hallgatva, belső meggyőződésem alapján tettem.

Köszönöm minden bírótársamnak, aki a bírói függetlenség alkotmányos értékének áruba bocsátása ellen a maga eszközeivel fellép. Külön köszönöm a Magyar Bírói Egyesületnek a kiállást, és hogy a bírák véleményének kifejezésére felületet biztosít.

Gyula, 2024. november 22.

Dr. Tóth Beáta
törvényszéki tanácselnök